

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 20. jūlijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Jautrīte Briede un Veronika Krūmiņa,
kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzējas [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 127/2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Rīgas domes saistošo noteikumu Nr. RD-26-33-sn “Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības dzīvojamās telpas īres maksu” 2. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 1. un 91. pantam;

1.2. pieņemt likumu, kas novērstu vēsturisku netaisnību – to, ka denacionalizēto māju īrniekiem nebija tiesību tāpat kā citām personām iegūt īpašumā privatizējamu dzīvokli.

2. Apstrīdētajā normā noteikts:

“2. Īres maksu veido:

2.1. atlīdzība par dzīvojamās telpas lietošanu (turpmāk – atlīdzība);

2.2. dzīvojamās telpas platībai proporcionālā dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumu daļa;

2.3. ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītie maksājumi;

2.4. maksājumi par dzīvojamai mājai noteiktajiem, turpmākajos periodos veicamajiem remontdarbiem.”

3. Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu Satversmes tiesa savas kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Latvijas Republikas Satversmei, kā arī citas tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas likuma 16. pantā ir izsmēļoši uzskaitītas Satversmes tiesā izskatāmās lietas. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums par apstrīdētās normas atbilstību Latvijas Republikas Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai. Taču Satversmes tiesas kompetencē nav pieņemt normatīvos tiesību aktus vai uzlikt pienākumu to izdarīt Saeimai vai citai institūcijai. Līdz ar to šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais prasījums pieņemt likumu nav piekritīgs Satversmes tiesai.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Latvijas Republikas Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punktā noteikts, ka pieteikumā minētais uzskats jāpamato.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Latvijas Republikas Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst šo pamattiesību tvērumā, un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personas pamattiesības (piemēram, *Satversmes tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01 11. punkts*).

Pieteikuma iesniedzēja dzīvoja denacionalizētā mājā, un viņai nebija iespēju iegūt īpašumā privatizējamu dzīvokli. Rīgas valstspilsētas pašvaldība kopš 2004. gada palīdzības sniegšanas ietvaros izīrē pieteikuma iesniedzējai pašvaldības dzīvokli. Šā gada 1. jūlijā stājās spēkā apstrīdētā norma, kas nosaka jaunu Rīgas valstspilsētas pašvaldības dzīvojamo telpu īres maksas aprēķināšanas kārtību. Pieteikumā norādīts, ka atlīdzība par dzīvojamās telpas lietošanu, kas veido daļu no īres maksas, būtiski palielina pieteikuma iesniedzējas finansiālo slodzi. Pieteikuma iesniedzējas ieskatā valsts ir pieļāvusi nepamatoti atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras dzīvoja denacionalizētajās mājās, jo viņām nebija iespēju iegūt īpašumā privatizējamu dzīvokli. Tādējādi apstrīdētā norma pārkāpj

Latvijas Republikas Satversmes 91. pantā ietverto tiesiskās vienlīdzības principu, kā arī tiesiskās paļāvības aizsardzības principu un samērīguma principu, kas izriet no Latvijas Republikas Satversmes 1. panta.

Pieteikuma iesniedzēja savu Latvijas Republikas Satversmes ietverto pamattiesību aizskārumu saista ar to, ka viņai nav bijušas tiesības iegūt īpašumā privatizējamu dzīvokli denacionalizētā mājā. Tomēr apstrīdētā norma nosaka pašvaldības dzīvojamo telpu īres maksas aprēķināšanas kārtību. No pieteikuma nav iespējams secināt, kā tieši apstrīdētā norma rada atšķirīgu attieksmi pret norādītajām personu grupām un tādējādi aizskar pieteikuma iesniedzējai Latvijas Republikas Satversmē ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 127/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa